

POTRAVIN A ZABERANIA PŮDY

POTRAVINY

Väčšina ľudí v mestách i na dedinách nakupuje potraviny v obchodoch. Nie všetky potraviny, ktoré konzumujeme, pochádzajú zo Slovenska. Mnohé sú dovezené z rôznych častí sveta.

Čoraz viac ľudí býva a pracuje v mestách a málo tých, ktorí ostali na vidieku, sa venuje poľnohospodárstvu.

Spracovanie, balenie a doprava potravín až na náš stôl si vyžaduje veľké množstvo energie a tvorí veľa zbytočného odpadu. Preprava potravín na veľké vzdialenosti prispieva aj ku zmene klímy.

Cukrová trstina sa vyváža vo veľkom aj do Európy.

Foto: M. Vaculčíaková, Kambodža

Hovädzí dobytok sa síce dochová lacnejšie v rozvojových krajinách, ale ľudia tu často nedostanú spravodlivú odmenu za svoju prácu.

Kvôli chovu hovädzieho dobytku vyklčovali v Brazílii obrovské plochy amazonského dažďového pralesa, čo vyvoláva klimatické zmeny.

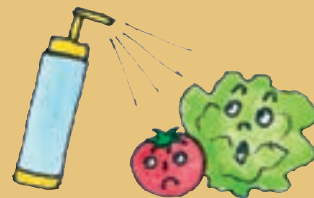
Vieš, že na výrobu jedného hamburgera treba 20 rozličných prísad,

ktoré pochádzajú od pestovateľov z celého sveta?

Aby pestovatelia zabezpečili dobrú úrodu, postrekujú šalát a rajčiny chemicky vyrobenými umelými hnojivami.

Napriek tomu, že na svete je dostatok potravín pre všetkých, medzi rokmi 2011 a 2013 trpelo vo svete hladom a podvýživou 842 miliónov ľudí. V krajinách Európskej únie sa pritom ročne vyhodí viac ako 100 miliónov ton potravín.

V takzvaných rozvojových krajinách pestujú potraviny zväčša malí farmári. Čoraz častejšie však prichádzajú o svoje polia a tým aj o živobytie. Niektoré krajiny majú obavu z nedostatku jedla pre svojich obyvateľov. Preto, ale aj pre zisk nakupujú pôdu v iných krajinách. Takto berú pôdu tamojším pestovateľom a zavádzajú veľkoplošné pestovanie. O svoje pozemky prichádzajú najchudobnejší obyvatelia, ktorí sú často bez vzdelania.

Skoré ráno na Zanzibare.

Foto: L. Řezníčková, Tanzánia

Chodiť s hrdosťou.

Foto: K. Pšenáková, Keňa

Kým si my pochutnávame na dobrej čokoláde, v ktorej môže byť aj cukor z cukrovej trstiny, mnoho roľníkov aj so svojimi deťmi pracuje na trstinovej plantáži v Kambodži.

Thajská spoločnosť, ktorá v Kambodži skupuje pôdu, týchto roľníkov obrala o ich ryžové polia. Museli sa s rodinou presťahovať do iných dedín. Deti prestali chodiť do školy, lebo musia pracovať, aby mohli rodiny prežiť.

Na kakaových plantážach v niektorých krajinách západnej Afriky pracujú v neľahkých podmienkach aj nepľnoleté deti.

Poľnohospodárstvo je v subsaharskej Afrike dôležitým zdrojom obživy.

Foto: M. Ondicová, Burkina Faso

Farmári, ktorí prišli o pôdu, musia pracovať na trstinových plantážach. Platení sú od množstva vyzbieranej trstiny. Foto: NO Equitable Cambodia

Čo môžeme robiť my?

 Pýtajme sa, odkiaľ pochádzajú potraviny, ktoré nakupujeme. Uprednostňujme potraviny dopestované a spracované u nás.

 Nakúpené potraviny ukladajme do látkovej tašky, nie igelitovej.

 Kupujme ovocie a zeleninu, ktoré sa v danom čase urodia u nás. Porozmýšľajme, či potrebujeme doma zvláštne druhy exotického ovocia, ktoré pred niekoľkými rokmi ešte neboli v obchodoch.

 Kupujme potraviny na trhu, kde sa môžeme s pestovateľmi porozprávať o ich práci.

 Kupujme toľko, koľko spotrebujeme.

 Učme sa pestovať miestne ovocie či zeleninu v domácich podmienkach a na dostupných verejných priestoroch.

 Učme sa vhodne skladovať potraviny. Napríklad banány, cukety, zemiaky, cesnak, cibuľa ani rajčiny nepatria do chladničky.

 Kupujme tovary, ktoré sú súčasťou spravodlivého obchodu (fair trade).

Mladá matka sa učí sadiť.

Foto: Z. Urbanová, Burkina Faso

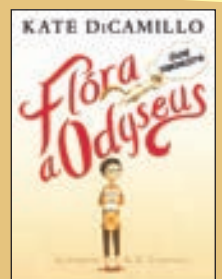

S cukrovou trstinou sa obchoduje aj v uliciach Kambodže. Foto: M. Vaculčíaková

Pripravila
K. Jantáková
Ilustrovala
M. Čaučíková

Flora miluje komiksy a čerpá z nich užitočné rady. Vďaka nim zachráni veвериčiaka Odysea pred smrťou v útrobach vysávača. Odyseus sa mení na superhrdinu, vie lietať, rozumie reči ľudí a píše básne. Odmeneným čitateľom venuje Vydavateľstvo SLOVART (www.slovart.sk/).

Úloha pre teba: Porozmýšľaj, čo môžeš pestovať doma, v škole alebo pri bytovke. Pusti sa do toho a napíš nám o tom. Zapoj do toho svojich kamarátov a kamarátky. Nakresli obrázok, ako si ty predstavuješ cestu potraviny – od jej vypestovania až do obchodu. Do **20. apríla nám pošli svoju kresbu**. Troch autorov odmeníme. Všetky kresby zaradíme do výberu celoslovenskej výtvarnej súťaže *Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť*. Súťaž je podporená zo zdrojov Európskej komisie v rámci projektu **Európsky rok rozvoja 2015**. Viac informácií o výtvarnej súťaži sa dozviete na stránke <http://err2015.zifer.sk/>.